

Rätt till sjukpenning när den försäkrade har haft rätt till hel sjukersättning före hel ålderspension

Försäkringskassans ställningstagande

Vid tillämpningen av 27 kap. 34 § andra stycket socialförsäkringsbalken (SFB) gäller att den försäkrade inte har rätt till sjukpenning om hen hade rätt till hel sjukersättning under månaden närmast före den då hen började få hel ålderspension, *även om sjukersättning inte har betalats ut på grund av bestämmelserna om steglös avräkning eller vilande sjukersättning.*

Bakgrund och överväganden

Bakgrund

Enligt 27 kap. 34 § andra stycket SFB gäller att en försäkrad inte har rätt till sjukpenning om hen *fick hel sjukersättning* under månaden närmast före den då hen började få hel ålderspension.

Frågan är om uttrycket ”fick hel sjukersättning” betyder att ersättningen ska ha betalats ut till den försäkrade för att bestämmelsen ska bli tillämplig.

En försäkrad som har hel sjukersättning kan under vissa förutsättningar få arbeta utan att rätten till sjukersättning går förlorad. Det är möjligt enligt bestämmelserna om steglös avräkning och vilande sjukersättning.¹

Bestämmelserna innebär att den försäkrade har kvar rätten till sjukersättning under tiden som hen arbetar. Även om rätt till ersättning finns kan avräkning få till följd att någon sjukersättning inte betalas ut.

Försäkringskassan har tillämpat bestämmelsen i 27 kap. 34 § andra stycket SFB så att den gäller även vid dessa situationer. Det betyder att om den försäkrade hade rätt till hel sjukersättning under månaden närmast före den då hen började få ålderspension, *men var beviljad steglös avräkning eller vilande sjukersättning*, har hen inte rätt till sjukpenning (Försäkringskassans domsnytt 2017:022).

Detta rättsliga ställningstagande ersätter Försäkringskassans domsnytt 2017:022.

¹ Se 36 kap. 10 § SFB (vilande sjukersättning) och 37 kap. SFB (steglös avräkning)

Överväganden

Själva ordalydelsen i bestämmelsen, nämligen uttrycket ”fick hel sjukersättning”, kan rent språkligt tolkas som att den försäkrade ska ha fått hel sjukersättning faktiskt utbetald.

Å andra sidan påpekade lagrådet i sitt yttrande över förslaget till socialförsäkringsbalk att det i förslaget förekommer begrepp som är oklara och saknar enhetlig betydelse, t.ex. användes ordet ”lämna” synonymt med ”ha rätt till” och ”betala ut”². Det är därför inte säkert att det redan av ordalydelsen kan utläsas att sjukersättning faktiskt ska ha betalats ut för att bestämmelsen ska bli tillämplig.

Argument som talar för att bestämmelsen blir tillämplig redan när sjukersättning har beviljats är bl.a. följande. Bestämmelsen kom till i samband med att bestämmelserna om sjukpenning och pension (dit dåvarande sjukersättning hörde) fördes samman i en gemensam lag, nämligen lagen (1962:381) om allmän försäkring. I förarbetena till lagen står att sjukförsäkring och pensionering bör samordnas så att *rätten till sjukpenning* i princip upphör vid samma tidpunkt som *rätten till förtidspension* inträder (författarens kursivering)³. Förtidspension motsvarar dagens sjukersättning.

Förarbetena talar således om samordning av *rätten till* två olika förmåner, och inte om samordning av utbetalda belopp. Bestämmelsens syfte verkar därför vara att dra en yttersta gräns mellan sjukförsäkring och pension. Trots att förarbetena talar om *rätten till* förmånen har man valt uttrycket ”fick hel ersättning”. På den tiden fanns dock ingen skillnad i praktiken eftersom bestämmelserna om steglös avräkning och vilande sjukersättning ännu inte tillkommit. När sådana bestämmelser infördes ändrades emellertid inte uttrycket eller förtydligades. Det kan tolkas som att det som sagts i de tidigare förarbetena fortfarande ansågs vara riktigt, nämligen att gränsdragningen mellan sjukpenning och sjukersättning/pension är knuten till *rätten till* förmånen, och inte till utbetalningen av förmånen.

I samma riktning pekar även nuvarande bestämmelse i 27 kap. 35 § SFB som innebär att sökanden inte har rätt till sjukpenning *när hen skulle ha haft rätt till sjukersättning i form av garantiersättning om hen hade uppfyllt kraven på viss försäkringstid*. Inte heller i denna situation krävs att sjukersättning faktiskt har betalats ut för att bestämmelsen i 27 kap. 34 § ska bli tillämplig. Det räcker att de medicinska förutsättningarna för garantiersättning är uppfyllda.

Praxis på området saknas.

² Proposition 2008/09:200, s. 1109, Socialförsäkringsbalk

³ Proposition 1962:90, s. 147, Förslag till allmän försäkring

Sammanfattningsvis finns det stöd såväl i förarbetena, som i 27 kap. 35 § SFB för att tolka bestämmelsen i 27 kap. 34 § andra stycket SFB på så sätt att den blir tillämplig redan när sjukersättning har beviljats.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

27 kap. 34 § andra stycket SFB

27 kap. 35 § SFB

Proposition 1962:90, Förslag till allmän försäkring

Proposition 2008/09:200, Socialförsäkringsbalk

Kammarrätten i Göteborgs dom den 8 juni 2016 i mål nr 2116-16

Försäkringskassans upphävda domsnytt 2017:022 av den 6 december 2017

Marie Axelsson

Rättschef

Heli Artell Viklund

Föredragande